

Chiếc Ba-lô Để Lại

Nguyễn Văn Sâm

1.

Sau cơn mưa, đường ngập linh láng như biển. Chiếc xe 14 chỗ ngồi của chúng tôi vừa lội vừa thở phì phò, xem tắt thở nhiều lần mới thoát được vùng ‘biển hồ’ Minh Phụng để queo vô đường 3 Tháng Hai. Khúc này tương đối ít ngập, chỉ tới nửa bánh, xe cộ vì vậy cũng nhiều hơn. Nước không còn tạt vũ bão ra hai bên hông như trước mà phóng ra với vẻ hiền thực dễ thương. Sau thời gian đụt mưa thiên hạ gấp về, nhiều anh vọt lẹ, lắm khi xẹt qua đầu xe lớn đương ngon trớn mà coi như không, khiến anh tài xế lâu lâu lại chắc lưỡi lắc đầu.

Bỗng nhiên có tiếng thảng mạnh. Mọi người bị giật ngược, tỉnh ngủ. Tài xế mím môi, la lớn:

‘Khiến!’

Rồi anh xuống giọng như nói với mình:

‘Không mau chun mau căng thì bà hú nó rồi!’

Hành khách trong xe nhớn nhác ngó nhau. Hai ba người đàn bà đưa tay vuốt ngực.

Chiếc xe gia tốc, chồm tới, cố gắng bắt kịp người thanh niên phóng bạt mạng kia. Đèn đường bật lên đỏ. Cả hai đậu song song chờ. Tài xế quay cửa kiếng xuống, chồm đầu ra ngoài, phun nước miếng cái phệt xuống đường, nói lớn với kẻ làm anh giựt mình hồi nãy:

‘Mày đứng lại cho tao lạy mày mấy cái chó mày chạy kiểu đó chắc tao chết vì đứng tim. Mày tội nghiệp tao với chó! Tao đâu có muốn vô tù đâu!’

Người thanh niên nhăn răng cười rồi chỉ chờ đèn đường bên kia vừa bật qua màu vàng là phóng thẳng bất kể những chiếc chốt của làn lưu thông ngược chiều chưa qua hết khoảng đường trước mặt.

Tôi cười thầm. Anh tài xế này nói chuyện có *văn hóa giao thông* ghê. Chẳng bù với thàng trước tôi ngồi trên xe buýt, cũng trường hợp tương tự, tên nhóc tí phụ xế kiêm bán vé đã ló đầu ra ĐM lia chia rồi tuyên bố một câu xanh dờn:

‘Mấy muốn tự tử thì về nhà mà tự tử, ngon thì vô đồn công an mà tự tử. Mày nên nhớ mạng mày chỉ có ba chục triệu thôi không hơn đâu.’

Không khí im lặng nãy giờ trở nên sôi động bằng những lời bàn tán chung quanh chuyện chạy ẩu của xe này xe kia. Anh tài xế nói lớn:

‘Làm nghề này thấy cái chết của thiên hạ quá thường nên nhàm luôn, trở thành vô cảm trước máu me. Chết vì chạy ẩu xì, chết vì do xe lớn lấn đường, do tài xế mệt mỏi, xin xay, ngáo đá, hay do đường xá xấu hư làm lạc tay lái... Muôn ngàn lý do, kể tới mai chưa hết!’

Tôi lên tiếng cho vui:

‘Chết vì tài xế mua bằng nữa đó cha nội. Học ba xí ba tú, lái chưa rành, mót tiền quá chạy đi mua bằng, lên xe ngồi điều khiển mà không hiểu luật lại vụng về nên thường làm chết thiên hạ rồi bỏ xe lẩn trốn.... chuyện này xảy ra hà râm.’

Anh tài xế dễ thương tuy nghe nói đụng chạm tới giới của mình nhưng vẫn làm thình.

Tiếng ai đó, giọng của người đứng tuổi:

‘Thét rồi hết muốn ra đường. Sợ quá! Những cái chết nát thây không báo trước. Còn hơn là ngày xưa đi hành quân hay nhảy toán. Đời sống bây giờ thiệt là bất an!’

Không khí trong xe tới đây thì lắng xuống, ai nấy theo đuổi tư tưởng mình.

Khi xe quẹo vô đường Nguyễn Kim thì người bạn tôi nói vọng ra sau:

‘Nếu chùng mờ mờ sáng đi tới đây, góc Nhật Tảo và Nguyễn Kim này, dưới gốc cây dầu bự chẳng bên tay trái, thì sẽ gặp một người đàn ông còm cõi đứng phụ vợ bán bánh giò. Đó là người bạn lính trước đây cùng đơn vị của tôi ở Pleiku. Anh ta tên Thanh, bị lựu nổ mất nửa bàn tay mặt, đương chờ giải ngũ thì đứt phim. Lãnh lịch hết gần chục có đầu. Nay gặp lại bạn bè xưa nhiều khi anh làm lơ hay ngồi cho có mặt, thường ngó mông lung. Lạ lắm!’

Tôi ngạc nhiên hỏi lại vì cái chép miệng sau khi xuống giọng của bạn:

‘Chục có đầu sao không đi H.O. mà ở lại cho cục thân.’

‘Vậy đó!’

Tôi không biết gì thêm từ hai tiếng trả lời gọn lỏn kiểu miền Tây của bạn nhưng biết chắc chắn rằng người đàn ông phụ vợ bán bánh kia là người đặc biệt. Và tôi thấy mình cần phải tìm hiểu anh ta.

Vậy mà sau gần cả tháng tôi mới làm thân được với Thanh. Cũng nên kể ra đây lần gặp gỡ của tôi với Thanh.

2.

Sáu giờ sáng trời còn lờ mờ nhưng thành phố đã thức. Những người lớn tuổi đi bán giấy số bắt đầu đổ xô ra đường. Máy chiếc xe bán thức ăn này nọ đã được đẩy ra vị trí và đốt lò. Tôi thay quần *sọt* ra đi tới chỗ người bạn tôi chỉ hôm nọ và ngồi xuống một cái ghế nhỏ không thể nhỏ hơn để kể bên hai xừng bánh bao bánh giò của cặp vợ chồng này. Người vợ luôn tay lấy bánh bỏ vô bao xốp trao cho khách với nụ cười giao tế. Người chồng lãnh nhiệm vụ thu tiền. Nụ cười cũng có trao đổi với khách nhưng hơi gượng gạo. Tiếng cảm ơn luôn luôn thốt ra mỗi khi anh hoàn thành một dịch vụ.

Ngồi câu giờ cố ăn hết một cái bánh bao và một cái bánh giò nóng, tôi liếc chùng chùng quan sát con người đặc biệt kia.

Hình như anh ta cũng bắt thóp được ý định của tôi nên thỉnh thoảng đưa mắt ngó. Tôi phóng ra con bài ngoại giao bằng nụ cười và cả cái nheo mắt nhưng anh cố tình làm lơ. Ăn xong ý chùng đã ngồi hơi lâu tôi mua thêm một cặp bánh nữa và đưa cho anh tờ giấy nửa triệu, với câu nói nhỏ:

‘Anh khỏi thôi, mình xin phép được chia sẻ với anh.’

Tôi nhận được câu trả lời lạnh băng như là người đối thoại cố tình làm cho mình tức giận:

‘Chúng tôi buồn bán, không ăn xin! Anh cầm tiền thôi.’

Tôi vót vát:

‘Mình *cùng cảnh ngộ* ngày trước’, tôi thấy mình hay ho tận mạng khi đem ra xài mấy chữ này, vừa nói vừa ren rén ngó mau về bàn tay phân nửa của anh ám hiệu rằng cùng là cựu quân nhân. ‘Bây giờ khá hơn anh nên xin chia sẻ. Anh nhận để mua quà cho các cháu.’

Người bán hàng đẩy mạnh tay tôi ra với số tiền thối lại, quyết liệt:

‘Chúng tôi không có con. Xin lỗi anh. Anh cầm. Tôi còn phải thối tiền các khách khác.’

Thế mà tôi vẫn kiên nhẫn lập lại lời yêu cầu này hai lần tới sau đó nữa. Lần thứ ba thì anh chắc lười, bỏ tiền thối vô xấp tiền anh cầm. Chắc là lần này nhờ tôi nhắc tên người bạn chung. Tôi ngồi nán lại để anh giã khách, nói vài ba câu vô thưởng vô phạt rồi ra về. Hai bên nói chuyện tâm tình bên mấy ly trà nóng một cách tự nhiên những lần sau đó...

3.

Tôi ra trường với lon Thiếu Úy lúc 24 tuổi, tình nguyện vô binh chủng cọp ba đầu rắn. Thời chiến chinh, mỗi người làm hết bổn phận mình trong chức vụ mà xã hội phân công, cách này hay cách khác, đó là điều bắt buộc. Cam đảm hay hèn nhát gì cũng không bằng hèn xui: bà độ

hay bà xô vô chỗ tử. Phải giữ vững tinh thần, lương thiện và không nghĩ đến cái chết mới sống đúng nghĩa người trai. Hơn một năm sau khi ra trường tôi về tiểu đoàn sau khi lên Trung Úy.

Những lúc rảnh rỗi, ngó lại anh em dưới quyền trong đơn vị, so sánh với cuộc sống lạc điệu của hậu phương, tôi cũng văng tục thảm. Mẹ ơi, hậu phương làm mình giận muốn nổi cơn điên. Cho nên binh sĩ dưới quyền, tôi thương hết biết. Nhiều đứa đi phép về trễ vài ba ngày tôi cũng nạt nộ để tụi nó không lờn nhưng báo cáo hay làm gì đó nặng hơn thì không.

Cầm đầu phải làm gương, tôi xông vô nguy hiểm coi như đạn có bắn phạm tránh mình. Cũng làm thơ hào hùng kiểu Hồ trường: *Ta xông pha hê, trận mạc. Coi tử sinh hê, cỏ rác dưới chân.* Tinh thoảng hớp ngậm rượu của đàn em rồi sáng khoái ngâm nga *tử sinh hê, cỏ rác...* vui đời lính, thương đồng đội, quên mình đương ở tuổi cần có bên mình một bóng hồng...

Trong trận Hạ Lào năm đó, Tiểu đoàn tụi tôi bị tụi nó cầm chun. Được bổ thêm để giải vây cho đồng đội, nhưng chúng tôi bị lún. Chúng pháo kích ngày đêm nhưng tấn công lần nào cũng bị tiêu diệt trọn. Bên mình cũng hao bộn do mỗi lần một ít. Tôi được lệnh là sáng mai lúc trời hơi tan sương mù thì trực thăng bốc, ưu tiên thương binh.

Vậy mà chuyện đau lòng xảy ra đêm đó.

Thằng Tánh trung sĩ thường trực, đệ tử ruột của tôi bị nạn. Cái thằng cũng trí thức lắm, nó rút Tú Tài nên đi Trung sĩ. Khuya tôi đương thiu thiu ngủ sau ba ngày trắng đờ con mắt thì nghe báo cáo Tánh bị đạn nặng lắm. Tôi nói

nó ngủ trong hầm mà bị đạn cái củ c. gì. Nãy giờ có trái nào nổ gần đâu.

Thiệt ra thì khuya thằng con bò ra ngoài đi tiểu. Miếng nhỏ pháo kích từ đâu bay ra cắt đứt mạch máu chủ ở háng.

Tôi tới thì anh em đang xúm bên nó, lo lắng. Quân y cố hết sức cầm máu. Thằng Tánh thấy tôi thì mắt sáng lên nói thiệt lẹ, rõ ràng:

‘Em không sao đâu Trung Úy. Chuyện nhỏ! Sắn dịp lên trực thăng về thăm vợ luôn. Con vợ em đang có bầu ba tháng. Chắc nó cũng nhớ em.’

Tôi đuổi máy đũa không có phận sự ra chỗ khác. An ủi nó. Nó cứ lập đi lập lại hoài điệp khúc ‘không sao đâu là không sao đâu’. Bác sĩ Quân Y ngó tôi với cặp mắt buồn, nói thiệt nhỏ trong khi thằng Tánh vẫn nói không sao đâu:

‘Không xong, máu ra nhiều quá, vết thương lớn không bịt được.’

Nó thấy mặt tôi buồn chắc là hiểu được điều chúng tôi trao đổi nên trở giọng:

‘Em lạnh quá Trung Úy! Có bẻ gì thì Trung Úy mang ba-lô em về cho bà xã em. Bả tên Trinh, địa chỉ ở trong đó. Tiền lương tháng này với phần còn lại từ trước cũng mấy ngàn. Nó cần thai được ba tháng. Trung Úy giúp đỡ nó với con em giùm. Tụi em đồng ý đặt tên con là Trần Trinh Thảo Tánh. T tú thừa đó Trung Úy. Cái tên tụi em nghĩ nát óc mới đặt được đó Trung Úy.’

Thằng Thạch Buôn, từ xa diều dờ bằng mấy tiếng ‘*Nôm luôn! Hốt hụi chót!*’ Tôi đứng rột dây, lên cò súng quát lớn: ‘Mày nói lại một lần nữa đi!’

Thạch Buôn lạy như té sao rồi chuồn thẳng.

Tôi cởi áo trần đắp cho Tánh. Nó run lập cập than lạnh liên hồi. Hai tay tôi nắm hai bàn tay lạnh ngắt của nó nói: Không sao đâu để anh đem ba-lô về cho. Mà chắc không cần nữa, em lo được chuyện đó. Dễ mà! Nó nhắm mắt thì thào: ‘*Coi tử sinh cỏ rác dưới chân...*’ Tôi vuốt mắt nó, đứng dậy chùi nước mắt của mình. Chúng tôi ở kế nhau cũng hơn một năm. Mến tay mến chum. Nó đoán biết ý của tôi, không bao giờ làm trái, cũng không sa đà trong chuyện cờ bạc, gái gú mỗi khi ra thị xã...

Đạn trung liên của địch bắn liên hồi nhưng chiếc trực thăng bốc quân điều luyện luồn lách cũng hạ xuống an toàn. Chừng chục thương binh được di chuyển lên sân phi cơ lẹ làng không thể tưởng. Viên Trung Úy trách nhiệm ra lệnh cho những ai lên trước lên sau sắp hàng thứ tự. Cuối cùng khi phi cơ vừa nhấc mình lên thì cũng là lúc ông chạy ra cố gắng cho phần mình.

Cái ba-lô nặng làm ông chạy chậm, gió phàn phật từ cánh quạt gần như đuổi ông ra xa. Cuối cùng trong lúc gần hụp thì hai tay giơ lên của ông được hai binh sĩ nào đó trên phi cơ chụp dính.

Phi cơ bốc lên cao, khỏi ngọn cây. Đạn bắn chéo chéo bên tai và gió thổi vù vù. Viên Trung Úy thấy mình càng lúc càng tuột ra khỏi tay người nắm. Cái chết đã cận kề. Bỗng nhiên ông thấy mình được nắm vững, thân mình ông với cái ba-lô trên vai treo tòn teng song song với càng trực thăng. Một người thương binh nào đó đã cố nhào mình ra nắm được hai cái quai đeo của ba-lô. Chắc chắn.

Mọi người reo hò khi viên Trung Úy được kéo lọt vô sà. Bên ngoài đạn vẫn vẽ những lần đồ cong cong. Tiếng người phi công nói:

‘Anh may mắn cùng mình, những trường hợp như vừa rồi một trăm phần trăm là rút xuống.’

Viên Trung Úy lột ba-lô ra, cúi xuống võ võ, nói trong sự ngạc nhiên của những người không biết chuyện Trung sĩ Tánh:

‘Cám ơn em đã cứu anh, anh sẽ làm tròn lời hứa...chắc chắn như đinh đóng cột.’

Tôi không thể nào chịu nổi cảnh người vợ khóc chồng. Cô ta ngã xuống như cái bị rách ai đó liệng xuống đất, đầu úp lên cái ba-lô, hai tay ôm choàng như ôm người tình.

Đau lòng như xé ruột tôi muốn bỏ đi nhưng nhà cô ta đơn chiếc quá, chỉ có một mẹ già, bà đương đứng xơ rớ với cặp mắt đỏ hoe, không biết thương cho số phận con cháu mình hay thương thẳng rẻ vẫn số. Chừng một giờ sau tôi kiêu, đi chập choạng như về từ đám tang người em ruột thịt của mình, không còn nhớ mình lang thang ngoài đường đã bao lâu.

4.

Tôi trở lại căn nhà đó chừng năm lần nữa mỗi khi về phép. Lần nào cũng vậy, tôi cố tình ngồi lại trong thời gian thiệt ngắn. Tôi sợ tình cảm trai gái nảy nở. Mọi chuyện rồi không biết sẽ về đâu. Đúng hay sai. Con bé T tú thừa học càng ngày càng giỏi. Mẹ bé cho biết cha bé ngày trước đùa là nếu anh hy sinh thì bất cứ giá nào em cũng xin cho bé vô

trường Quốc Gia Nghĩa Từ. Tôi có đến đó hỏi thì được biết phải chờ cho bé xong Tiểu Học mới được. Trường chỉ bắt đầu bằng lớp Sáu thôi.

Rồi tôi bị thương ở bàn tay này. Chưa kịp báo tin cho ai thì phải đi gỡ lịch. Trong thời gian dài tôi tập sinh tồn bằng cách quên hết mọi chuyện bên ngoài, nhắm mắt trước những bất công và vô lý, tập quên mình là ai.

Khi được thả ra thì biết bao nhiêu chuyện đổi thay đã ụp xuống vùng đất thua trận. Nhà cô ta đã đổi chủ hai ba lần. Không ai biết cái gia đình ba người đàn bà ba thế hệ đó trôi dạt về đâu. Ai cô thế mà ở yên được với chánh sách dẫn dân vô lý trong thập niên đầu họ từ rừng chui ra?

Nhiều khi ngủ tôi chiêm bao thấy lại cảnh thằng Tánh nói ‘*Em lạnh quá*’ rồi i i ngâm nga ‘*Coi tử sanh hê, cỏ rác dưới chân...*’. Cảnh này đan chéo với cảnh cái bàn thờ đơn sơ có tấm hình nó cười, dưới chum bàn thờ là người đàn bà tóc tai rũ rượi ngồi khóc, kế bên bàn thờ là cái ghế cao cẳng có đặt đứng cái ba-lô của nó. Cái ba-lô tượng trưng cho tình yêu của nó và gọi lên mặc cảm của tôi về sự không làm tròn lời hứa. Tôi thấy mình như có lỗi với Tánh và với con bé T tứ thừa.

Đó cũng là một lý do khiến tôi không góp đơn ra đi theo dạng H.O. Lý do khác là tôi muốn chứng kiến tận mắt coi người ta đọa đày đất nước này tới nước nào. Tôi không phải là người được đào tạo để làm theo cách thế của bất kỳ ai khác dầu cho họ là đám đông khôn khéo tới mức nào đi nữa, tôi có hệ thống giá trị của riêng mình. Và tôi theo nó tận cùng... ✱

Nguyễn Văn Sâm
(San Diego, CA, 30-04-2017)